

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

7^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 20 Αυγούστου 2021 με την εξής σύνθεση: Χρυσάνθη Ζαράρη, Πρόεδρος, Γερασιμούλα-Μαρία Δρακονταειδή - δυνάμει της από 19.07.2021 Απόφασης της Ολομέλειας ΑΕΠΠ- Εισηγήτρια και Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 15.07.2021 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1421/12.07.2021 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «.....», (εφεξής ο «προσφεύγων»), που εδρεύει στη ....., οδός ....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ..... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της με αριθμ. 248431/30-6-2021 απόφασης του Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης της ....., κατόπιν έγκρισης των με αριθ. 4B/27-4-2021, 8/25-5-2021, 9/27-5-2021, 10/9-6-2021, 11/11-6-2021, 12/15-6-2021, 13/22-6-2021 πρακτικών της Επιτροπής διενέργειας και αξιολόγησης προσφορών των ηλεκτρονικών διαγωνισμών (εφεξής η «προσβαλλόμενη»), καθ' ο μέρος α) απέρριψε την προσφορά του προσφεύγοντος και απέκλεισε αυτόν από τα τμήματα 1,7 και 10 του διαγωνισμού, β) δεν απορρίφθηκαν οι προσφορές των εταιριών ..... από το τμήμα 7 και ..... από το τμήμα 9 και γ) δεν απορρίφθηκαν οι προσφορές των εταιριών ..... για τα υπόλοιπα τμήματα που μετείχε (1 και 7), ... για τα υπόλοιπα τμήματα που μετείχε (1 και 9), ... (τμήματα 1,7,9,10) και ... (τμήμα 1), μετά την κατάθεση της υπό κρίση προσφυγής και πριν την έκδοση της υπό κρίση απόφασης και ειδικότερα στις 5-08-2021 ο προσφεύγων υπέβαλε δήλωση παραίτησής του από την προσφυγή αποκλειστικά για τα τμήματα 7 και 10 αυτής, και κατά

Του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα ..... με Δ.Τ. ...., εφεξής ο «παρεμβαίνων», που εδρεύει στα ....., οδός ..... αρ.....

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το ως άνω σκέλος.

Με την παρέμβασή του ο παρεμβαίνων αιτείται την απόρριψη της ασκηθείσας προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση και κατά την κατάθεση της προσφυγής έχει καταβληθεί παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 975,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ....., την από 12.07.2021 πληρωμή στη Τράπεζα Πειραιώς και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης) που υπολογίζεται βάσει της εκτιμώμενης αξίας χωρίς ΦΠΑ των τμημάτων 1, 7, 9 και 10 της σύμβασης, στο πλαίσιο των οποίων ασκείται η υπό κρίση προσφυγή ποσού (101.872,00+21700,50+ 17.204,00+ 31.416,00+12.860,50+3.179,00+ 6.358,00+ 7.267,50) 194.590,50 ευρώ.

2. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε με την υπ' αριθ. ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ ..... από 23-03-2021 διακήρυξη ανοικτό διαγωνισμό για την Παροχή υπηρεσιών καθαριότητας σε κτίρια στα οποία στεγάζονται Υπηρεσίες του ..... της ..... χρονικής διάρκειας έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες με δικαίωμα προαίρεσης παράτασης των υπηρεσιών για χρονικό διάστημα έως δώδεκα (12) μήνες και κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφοράς βάσει τιμής. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες κατατάσσονται στον ακόλουθο κωδικό του Κοινού Λεξιλογίου δημοσίων συμβάσεων (CPV): .....: Υπηρεσίες καθαρισμού Γραφείων. Προσφορές υποβάλλονται για ένα, για περισσότερα, ή, για όλα τα τμήματα. Οι προσφορές που θα υποβληθούν θα αφορούν στο σύνολο των ζητούμενων υπηρεσιών ανά Τμήμα, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II της παρούσης. Προσφορά που δεν καλύπτει το σύνολο των ζητούμενων υπηρεσιών ανά Τμήμα, θα απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Ο μέγιστος αριθμός ΤΜΗΜΑΤΩΝ που μπορεί να ανατεθεί σε έναν προσφέροντα ορίζεται σε 18

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

τμήματα. Η εκτιμώμενη αξία της παρούσας σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των #1.151.716,34€# συμπ/νου ΦΠΑ 24% (Προϋπολογισμός χωρίς ΦΠΑ: #928.803,50€) και αναλύεται ως εξής: Α) Παροχή υπηρεσιών καθαριότητας για χρονική διάρκεια έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες ποσού 614.431,00 πλέον ΦΠΑ Β) Δικαίωμα προαίρεσης [παράταση των υπηρεσιών έως (12) επιπλέον μήνες], ποσού 314.372,50 € πλέον ΦΠΑ. Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται από 1/11/2021 και για χρονικό διάστημα έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες. Η ..... διατηρεί το δικαίωμα να παρατείνει τη διάρκεια της σύμβασης για κάθε τμήμα/κτίριο, με μονομερή δήλωσή της, που ασκείται πριν από τη λήξη αυτής, για χρονικό διάστημα μέχρι δώδεκα (12) επιπλέον μήνες κατά περίπτωση (βλέπε Πίνακα Παραρτήματος II), με έναρξη την επομένη της ημερομηνίας λήξης, με τους ίδιους όρους της αρχικής σύμβασης. Δεδομένου ότι στα προς καθαριότητα Κτίρια υπηρετούν υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου κλάδου ΥΕ-προσωπικό καθαριότητας, οι συμβάσεις των οποίων έχουν διαφορετικές ημερομηνίες έναρξης και λήξης αντίστοιχα, η διάρκεια καθώς και η λήξη της σύμβασης για κάθε τμήμα/ κτίριο αναφέρεται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης δίδεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II της παρούσας διακήρυξης. Η σύμβαση θα ανατεθεί με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς βάσει της συνολικής τιμής ανά τμήμα, για το χρονικό διάστημα όπως αναφέρεται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4412/16.

3. Επειδή, το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων την 23-03-2021 με ΑΔΑΜ: ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό .....

4. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικείμενου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 15.07.2021 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

τόπου του διαγωνισμού στις 5.07.2021, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από τον προσφεύγοντα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6.Επειδή, ο προσφεύγων, καταρχήν, με έννομο συμφέρον ασκεί την υπό κρίση προσφυγή κατά της απόρριψης της προσφοράς του στο τμήμα 1 του διαγωνισμού καθώς συμμετέχει στο διαγωνισμό και επικαλείται ζημία του ερειδόμενη στην παράνομη απόρριψη της προσφοράς του και όφελος από την ανάθεση στον ίδιο της υπό κρίση σύμβασης. Επίσης, με προφανές έννομο συμφέρον ασκεί την υπό κρίση προσφυγή κατά της προσφοράς της εταιρείας ..... στο τμήμα 9 του διαγωνισμού καθώς η εν λόγω προσφορά προηγείται της δικής του σε σειρά μειοδοσίας. Έτι περαιτέρω άνευ εννόμου συμφέροντος στρέφεται ο προσφεύγων κατά των προσφορών των εταιρειών ....., ..., ..., ... για το τμήμα 1 και ακόμη της εταιρείας ..... για το τμήμα 9, καθώς οι εν λόγω εταιρείες αποκλείστηκαν από τον διαγωνισμό για τα ως άνω τμήματα και συνεπώς κατά τον χρόνο άσκησης της προσφυγής δεν υπήρχε άμεσο κι ενεστώσ έννομο συμφέρον συνιστάμενο σε υπάρχουσα ζημία. Κατά την ειδική γνώμη του Μέλους Χ. Ζαράρη, δεν υφίσταται έννομο δίοτι δεν στράφηκαν εμπροθέσμως κατά της απόρριψης της προσφοράς τους ασκώντας προδικαστική προσφυγή και τούτο δίοτι οι προσφέροντες θεωρούνται ως ενδιαφερόμενοι εφόσον δεν έχουν αποκλεισθεί ακόμη οριστικά. Ο αποκλεισμός είναι οριστικός εφόσον έχει κοινοποιηθεί στους ενδιαφερομένους προσφέροντες και έχει θεωρηθεί νόμιμος από ανεξάρτητο όργανο προσφυγής ή δεν μπορεί πλέον να ασκηθεί προσφυγή (βλ. άρ, 2 Οδηγίας 2007/66/ΕΕ).

7. Επειδή στις 16.07.2021 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού προς τους έτερους συμμετέχοντες στη διαγωνιστική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

8. Επειδή με την υπ' αριθμ. 1824/2021 Πράξη της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου και την 1910/2021 Πράξη της Προέδρου του 7^{ου} Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής και επί του αιτήματος λήψης προσωρινών μέτρων.

9. Επειδή η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στην ΑΕΠΠ απόψεις της επί της προσφυγής με το α.π. 287155/2021 έγγραφό της.

10. Επειδή, ο παρεμβαίνων, άσκησε νομίμως κι εμπροθέσμως την υπό κρίση παρέμβαση. Πλην, όμως, δεδομένων των εκτιθέμενων υπό σκέψη 6 για την άνευ εννόμου συμφέροντος άσκηση της υπό κρίση προσφυγής κατά της προσφοράς του παρεμβαίνοντος που αποκλείστηκε από την αναθέτουσα αρχή, η υπό κρίση παρέμβαση δέον ν'απορριφθεί. Σημειώνεται ότι όπως προκύπτει από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού ο παρεμβαίνων δεν άσκησε προσφυγή κατά της απόρριψης της προσφοράς του.

11. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 7^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346, 360, και 366 του ν. 4412/2016 και των άρθρων 3 και 15 του Π.Δ/τος 39/2017.

12. Επειδή, με την υπ' αριθ.:248431/30-6-2021 απόφαση της αναθέτουσας αρχής αποφασίστηκε η έγκριση των υπ' αριθ. 4B/27-4-2021, 8/25-5-2021, 9/27-5-2021, 10/9-6-2021, 11/11-6-2021, 12/15-6-2021, 13/22-6-2021 πρακτικών αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικοοικονομικών προσφορών που κατατέθηκαν στον ανοικτό διαγωνισμό άνω των ορίων, για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας σε κτίρια στα οποία στεγάζονται Υπηρεσίες του ..... της ..... και, ειδικότερα έγιναν δεκτά τα εξής: « Α. ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ 1 Απορρίπτονται οι προσφορές των συμμετεχουσών επιχειρήσεων: «.....», «.....», «.....», «.....», «.....» και «.....» λόγω της μη πλήρωσης του κατ'ελάχιστον απαιτούμενου ποσού εργατικής δαπάνης[...].ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ 9 Απορρίπτονται οι προσφορές των συμμετεχουσών επιχειρήσεων: «.....», «.....» λόγω της μη πλήρωσης του κατ'ελάχιστον απαιτούμενου ποσού εργατικής δαπάνης. Οι έγκυρες οικονομικές προσφορές κατά σειρά κατάταξης βάσει της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής απόψεως προσφοράς βάσει της συνολικής τιμής ανά τμήμα είναι οι εξής: ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ 1.Της συμμετέχουσας επιχείρησης «.....»[...] ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ 9 Των συμμετεχουσών επιχειρήσεων:

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

«.....» (1η), «.....» (2η), «.....» (3η) και «.....» (4η) ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ 10 Της συμμετέχουσας επιχείρησης «.....»

13. Επειδή, με την προσφυγή του ο προσφεύγων ισχυρίζεται : [...]Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή υπολόγισε το κόστος άδειας των εργαζομένων για το έτος 2023 (επίδομα αδείας και αποζημίωση αδείας), με βάση το δεδομένο ότι οι εργαζόμενοι του αναδόχου θα λάβουν 21 ημέρες άδειας για το έτος 2023, υπολαμβάνοντας εσφαλμένα, όπως ήδη εκθέσαμε, ότι το προσωπικό θα είναι το ίδιο για όλη τη διάρκεια της σύμβασης. Τούτο προκύπτει ρητά από το πρακτικό 10 της Επιτροπής, στο οποίο ρητά αναφέρεται ότι το επίδομα αδείας υπολογίζεται για 11 ημέρες και η αποζημίωση αδείας για 21 ημέρες. Συνεπώς, ο υπολογισμός του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους, όπως αποτυπώνεται στο Πρακτικό 10, βασίζεται σε ανακριβή και εσφαλμένα δεδομένα και ανεπίτρεπτα βασίστηκε σε αυτόν η απόρριψη της προσφοράς της εταιρίας μας.

Άλλωστε, η αναθέτουσα αρχή ΔΕΝ εντόπισε κάποιο σφάλμα στον υπολογισμό του εργατικού κόστους από την εταιρία μας, αλλά αντίθετα απέρριψε αυτήν για μόνο τον λόγο ότι υπολογίσαμε διαφορετικό εργατικό κόστος από εκείνη, μολονότι αποδεικνύεται ότι το εργατικό κόστος που υπολογίζει εκείνη στο Πρακτικό 10 ΔΕΝ είναι το ελάχιστο νόμιμο. Επομένως, ανατιολόγητα στην πραγματικότητα αποκλείστηκε η εταιρία μας, χωρίς να προσάπτεται συγκεκριμένο σφάλμα στους υπολογισμούς μας. Άλλωστε, με τη ΣτΕ ΕΑ 272/2008 έχει κριθεί ότι: «δοθέντος ότι από την οικονομική ανάλυση και όπως ειδικώς εξηγεί με την προσφυγή της πιθανολογείται βασίμως ότι κατά τον υπολογισμό του ελαχίστου κόστους μισθοδοσίας της έλαβε υπ' όψιν τις συλλογικές συμβάσεις και τις ειδικότερες νόμιμες επιβαρύνσεις, σύμφωνα με τους οικείους όρους της Διακηρύξεως, ενώ περαιτέρω η επ' ωφελεία της διαφοροποίηση του τρόπου υπολογισμού του κόστους ανάγεται περαιτέρω στην ευχέρεια που διαθέτουν οι διαγωνιζόμενοι να οργανώνουν κατά θεμιτό τρόπο την επιχειρηματική τους δραστηριότητα για την κάλυψη των απαιτήσεων της διακηρύξεως και να διαμορφώνουν τις τιμές τους εν όψει και της φύσεως του διαγωνισμού ως μειοδοτικού» (βλ. και ΔΕφΠει 219/2018, ΔΕφΑθ 626/2014).

Εφόσον δε η αναθέτουσα αρχή ήθελε να υπολογίσει το πραγματικά ελάχιστο νόμιμο εργατικό κόστος, όφειλε να το υπολογίσει, με βάση το

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

δεδομένο ότι ο ανάδοχος θα εναλλάσσει τους εργαζομένους του, και άρα οι εργαζόμενοι το 2023 μπορεί να είναι νεοπροσλαμβανόμενοι, και συνεπώς θα λάβουν την ετήσια άδεια που δικαιούνται κανονικά (20 ημέρες) κατ' αναλογία με το χρόνο εργασίας τους στην επιχείρηση (δηλαδή τις ημέρες απασχόλησής τους για το έτος 2023). Συνεπώς, το εργατικό κόστος για το έτος 2023 θα είχε υπολογιστεί -ορθά- όπως το υπολόγισε η εταιρία μας (βλ. και τα αρχεία της προσφοράς μας), δηλαδή ως εξής [...] (β) Εν προκειμένω, η εταιρία ..... υπέβαλε με την προσφορά της πλημμελώς συμπληρωμένο το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης.

Συγκεκριμένα, στη σελ. 3 του ΕΕΕΣ στο ερώτημα «ε) Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτής διατίθεται δωρεάν;», η εν λόγω εταιρία έδωσε την απάντηση ΟΧΙ, δηλαδή η εν λόγω εταιρία δήλωσε ρητώς στο ΕΕΕΣ της ότι δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού της από τον διαγωνισμό!

Εφόσον, λοιπόν, απάντησε στο ΕΕΕΣ ότι δεν θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων, το οποίο όμως είναι απαραίτητο με βάση τις διατάξεις της Διακήρυξης, και σχετίζεται με λόγο αποκλεισμού από τον Διαγωνισμό, η προσφορά της πρέπει να απορριφθεί κατά δέσμια αρμοδιότητα, όπως άλλωστε έχει ήδη κριθεί με πρόσφατες αποφάσεις των δικαστηρίων και της ΑΕΠΠ.

B.2. Πλημμελής συμπλήρωση της οικονομικής προσφοράς- Εσφαλμένος υπολογισμός των ασφαλιστικών εισφορών για τα έτη 2022 και 2023[...] Εν όψει της ανωτέρω νομοθετικής διάταξης το ποσοστό των εργοδοτικών εισφορών που καταβάλλει ο εργοδότης από την 1η/1/2021 υπολογίζεται ως εξής:

1. Οι ασφαλιστικές εισφορές του εργοδότη για κωδικό 3129(μικτά) αντιστοιχούν σε 23,02%

2. Οι ασφαλιστικές εισφορές του εργοδότη για κωδικό 105 (βαρέα) αντιστοιχούν σε 24,68% για πλήρη απασχολούμενους εργαζόμενους και για

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

κωδικό 3133(βαρέα) αντιστοιχούν σε 25,17% μερική απασχόληση άνω των 30 ωρών.

Κατά τη ρητή και σαφή απαίτηση της παραπάνω νομοθετικής διάταξης, η τελευταία μείωση των ασφαλιστικών εισφορών ισχύει μόνο μέχρι τις 31-12-2021, και συνεπώς είναι απολύτως σαφές ότι για το μετέπειτα χρονικό διάστημα, το ποσοστό εισφορών επανέρχεται σε αυτό που προβλέπει το άρθρο 48 «Μειώσεις εισφορών εργοδότη – εργαζομένου» του Ν.4670/2020.

Επομένως, για τη συγκεκριμένη σύμβαση το ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών υπολογίζεται νομίμως για μεν το έτος 2021 σε 23,02% για δε τα έτη 2022 και 2023 σε 24,81% , και άρα η προσφορά διαγωνιζομένου που υπολογίζει τις εισφορές για τα έτη 2022 και 2023 σε ποσοστό μικρότερο του 24,81% είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη. Είναι δε προφανές ότι αν λαμβάναμε υπόψη την υπαγωγή των καθαριστών πλήρους απασχόλησης στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών, όπως κάνει η συγκεκριμένη εταιρία, το ποσοστό εισφορών θα έπρεπε να υπολογιστεί σε ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό, δηλαδή 24,68% για το έτος 2021 και 26,48% για τα έτη 2022 και 2023[...]

(β) Στην προκειμένη περίπτωση, είναι σαφές από την προσφορά της εταιρίας ..... ότι έχει υπολογίσει τις ασφαλιστικές εισφορές για όλα τα τμήματα του διαγωνισμού και για τα τρία έτη της σύμβασης με βάση ποσοστό 24,68%, δηλαδή με βάση το μειωμένο ποσοστό εισφορών για εργαζομένους με βαρέα ένησημα που κανονικά ισχύει μόνο για το έτος 2021.

Υπολόγισε, δηλαδή, τις ασφαλιστικές εισφορές και για τα έτη 2022 και 2023 με βάση το μειωμένο ποσοστό εισφορών που ισχύει μόνο για το έτος 2021 (δηλαδή το 24,68%), ενώ όφειλε να υπολογίσει τις εισφορές (εφόσον προκύπτει ότι θα απασχολεί εργαζομένους πλήρους απασχόλησης που υπάγονται στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών) για μεν το έτος 2021 σε ποσοστό 24,68%, για δε τα έτη 2022 και 2023 σε ποσοστό 26,48%, το οποίο καθιστά την προσφορά της προδήλως παράνομη (βλ. απόφαση ΑΕΠΠ 1008/2021). Αν οι εργαζόμενοι της δεν ήταν πλήρους απασχόλησης και άρα δεν υπάγονταν στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών, θα έπρεπε να υπολογίσει τις εισφορές με ποσοστό 23,02% για το έτος 2021, και 24,33% για τα έτη 2022 και 2023.

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

Επισημαίνεται ότι και η ίδια η αναθέτουσα στο Πρακτικό 10 υπολογίζει τις ασφαλιστικές εισφορές με βάση το μειωμένο ποσοστό του ν. 4759/2020 ΜΟΝΟ για το έτος 2021, ενώ για τα έτη 2022 και 2023 τις υπολογίζει με βάση το ποσοστό του ν. 4670/2020. Συγκεκριμένα, η ίδια η αναθέτουσα υπολογίζει τις εισφορές για μεν το έτος 2021 σε 22,54%, για δε τα έτη 2022 και 2023 σε 24,33%. Επομένως, η ίδια η αναθέτουσα συντάσσεται με τη θέση ότι η μείωση του ν. 4759/2020 ισχύει ΜΟΝΟ για το έτος 2021 (ασχέτως του ότι υποπίπτει σε άλλο σφάλμα κατά τον υπολογισμό των εισφορών, βλ. σελ. 17 της παρούσας).

Συνεπώς, η προσφορά της εταιρίας ..... παραβιάζει ευθέως τις διατάξεις της ασφαλιστικής νομοθεσίας, και συγκεκριμένα έχει υπολογίσει τις ασφαλιστικές εισφορές για τα έτη 2022 και 2023 με βάση ποσοστό κατώτερο του νομίμου, όπως προκύπτει από επίσημα έγγραφα του ..... αλλά και από τους υπολογισμούς της ίδιας της αναθέτουσας, το οποίο καθιστά την προσφορά της κατά δέσμια αρμοδιότητα απορριπτέα και για τον συγκεκριμένο λόγο.

Ειδικότερα, για το τμήμα 1 δηλώνει εισφορές $17 \cdot 920,96 = 15.656,32$ ευρώ,

Ενώ έπρεπε: $2021: 3.751,21 \cdot 23,02\% \cdot 2 \text{ μήνες} = 1727.$

$2022 \text{ και } 2023: 3.751,21 \cdot 26,48\% \cdot 15 \text{ μήνες} = 14.899,81$

Σύνολο: 16.626,81.

Άρα, έχει υπολογίσει τις εισφορές σε ύψος τουλάχιστον 970,49 ευρώ λιγότερο από αυτό που έπρεπε.

Ομοίως και για τα υπόλοιπα τμήματα.

B.3. Υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς: Δεν έχει υπολογίσει εύλογο ποσό διοικητικού κόστους[...] (β) Στην προκειμένη περίπτωση, το ποσό του διοικητικού κόστους που δήλωσε η εταιρία ..... είναι εξόφθαλμα χαμηλό και σε καμία περίπτωση δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών της σύμβασης.

Συγκεκριμένα, το διοικητικό κόστος που δήλωσε, συνολικά για το χρονικό διάστημα των 17 μηνών που θα διαρκέσει η σύμβαση ανέρχεται σε α) ποσό μόλις 51 ευρώ (3 ευρώ τον μήνα) για το τμήμα 1, β) ποσό μόλις 34 ευρώ (2 ευρώ τον μήνα) για το τμήμα 7, γ) ποσό μόλις 17 ευρώ (1 ευρώ τον μήνα) για το τμήμα 9. Τα συγκεκριμένα ποσά δεν επαρκούν ούτε καν για την κάλυψη

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

του ποσού εισφοράς υπέρ Ε.Λ.Π.Κ. (20 ευρώ ανά εργαζόμενο)!! Πολύ περισσότερο δεν επαρκούν για να καλύψουν τα λοιπά διοικητικά κόστη της σύμβασης, τα οποία είναι αναγκαία με βάση τις διατάξεις της Διακήρυξης. Συγκεκριμένα, δεν αρκεί για να καλύψει το κόστος εποπτείας, το κόστος εγγυητικής επιστολής συμμετοχής και εγγυητικής καλής εκτέλεσης, γραμματειακή υποστήριξη κλπ.

Ιδίως για το τμήμα 1 του διαγωνισμού,, ο εξόφθαλμα χαμηλός χαρακτήρας του διοικητικού κόστους είναι προφανής. Συγκεκριμένα, με βάση τις διατάξεις της διακήρυξης και της νομοθεσίας, τα αναγκαία διοικητικά κόστη είναι τα εξής:

Εισφορά υπέρ Ε.Λ.Π.Κ.: 6 εργαζόμενοι * 20 ευρώ= 120 ευρώ.

Κόστος τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας (με βάση τον νόμο): 300 ευρώ.

Κόστος εγγυητικής συμμετοχής: 3*25= 75 ευρώ

Κόστος εγγυητικής καλής εκτέλεσης: 5*40=200 ευρώ.

Κόστος εποπτείας: 25 ευρώ* 17 μήνες= 425.

Άρα, ένα ελάχιστο εύλογο διοικητικό κόστος είναι 1.120 ευρώ, δηλαδή πολύ υψηλότερο από αυτό που δηλώνει η εταιρία .....

Άλλωστε, υπάρχει μία τεράστια και εξόφθαλμη απόκλιση μεταξύ των ποσών διοικητικού κόστους που υπολόγισε η εταιρία ..... σε σύγκριση με αυτά που υπολόγισαν οι υπόλοιπες συμμετέχουσες στον διαγωνισμό εταιρίες, το οποίο από μόνο του καθιστά την προσφορά της εταιρίας ασυνήθιστα χαμηλή (πρβλ. ΑΕΠΠ 336/2018).

Συνεπώς, η προσφορά της εν λόγω εταιρίας κατά παράβαση νόμου δεν επαρκεί για να καλύψει απαραίτητα διοικητικά έξοδα (σε αντίθεση με την προσφορά της δικής μας εταιρίας που καλύπτει τα αναγκαία διοικητικά κόστη) και άρα είναι κατά δέσμια αρμοδιότητα απορριπτήα[...].».

14. Επειδή, με τις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται:[...] 1. Εσφαλμένα η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η αναθέτουσα επιτροπή προσδιόρισε για πρώτη φορά το εργατικό κόστος μετά το άνοιγμα των προσφορών. Πρόκειται για μία αριθμητική αποτύπωση της κατά τμήμα εργατικής δαπάνης που έγινε στη βάση δεδομένων που ήταν ήδη γνωστά και διαθέσιμα σε όλους τους συμμετέχοντες από την ίδια τη διακήρυξη, με αναλυτικό κατά τμήμα και υποκατάστημα προσδιορισμό της επιφάνειας των

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

κύριων και βοηθητικών χώρων, της συχνότητας καθαρισμού, των απαιτούμενων ωρών καθαρισμού, της διάρκειας της σύμβασης κλπ.

2. Ο γενόμενος υπολογισμός εργατικής δαπάνης από την αναθέτουσα αρχή ορθώς υπέλαβε ότι ο ανάδοχος θα απασχολεί τους ίδιους εργαζομένους κατά τη διάρκεια της σύμβασης, καθόσον οιαδήποτε άλλη εκδοχή θα παραβίαζε τις αρχές της ισότητας των διαγωνιζομένων και της προστασίας του ανόθευτου ανταγωνισμού. Ειδικότερα, θα ήταν αδικαιολόγητο να ευνοείται διαγωνιζόμενος που θα υιοθετούσε τη συχνή εναλλαγή απασχολουμένων σκοπώντας απλώς με αντίστοιχες διευθετήσεις να καταθέσει χαμηλότερη οικονομική προσφορά έναντι διαγωνιζομένων που θα απασχολούσαν τους ίδιους εργαζομένους καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης.

3. Ο υπολογισμός της εργατικής δαπάνης από την Υποδιεύθυνση Εσόδων του Περιφ/κού Υποκ/τος Μισθωτών ....., όπως αυτός προκύπτει από τους πίνακες που επισυνάπτονται στο υπ' αριθμ. 10 πρακτικό της Επιτροπής, δεν έγινε κατ' άτομο αλλά συνολικά βάσει των απαιτούμενων από τη διακήρυξη ωρών εργασίας με κλάδο ασφάλισης ΜΙΚΤΑ-ΕΤΕΑ.

4. Η εταιρία «.....» παρόλο που δήλωσε ότι δεν θα προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών, προσκόμισε τελικά εμπροθέσμως τις υπ' αριθμ. πρωτ. 602499 από 1-3-21 και 644792 από 16-3-βεβαιώσεις, συνεπώς η επιτροπή συνήγαγε ότι η εν λόγω εταιρία προέβη εκ παραδρομής στην παραπάνω αρνητική δήλωση και ως εκ τούτου δεν την έλαβε υπόψη της.

5. Να σημειωθεί ότι η επιτροπή κατά τον έλεγχο των οικονομικών προσφορών των συμμετεχόντων αντιπαρέβαλε κάθε οικονομική προσφορά με τον προαναφερθέντα πίνακα υπολογισμού της Υποδιεύθυνσης Εσόδων.

6. Με δεδομένο ότι δεν καθορίζεται σε κάποια διάταξη νόμου το διοικητικό κόστος που θεωρείται εύλογο στους διαγωνισμούς για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας πρέπει να γίνει δεκτό ότι τούτο εξαρτάται από τη φύση, το μέγεθος, τις συνθήκες οργάνωσης και τις δυνατότητες εκάστου προσφέροντος. Εξάλλου οι συμμετέχοντες διαμορφώνουν τις οικονομικές προσφορές τους κατά την ελεύθερη κρίση τους αναλαμβάνοντας και το βάρος του σχετικού επιχειρηματικού κινδύνου. Επιπλέον, με δεδομένο ότι η συντριπτική πλειοψηφία των διαγωνισμών για υπηρεσίες καθαριότητας διενεργείται με βάση το κριτήριο ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής, οι διαγωνιζόμενες εταιρίες καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια συμπίεσης του

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

λειτουργικού κόστους εκτέλεσης του έργου που αναλαμβάνουν, σκοπώντας στη βέλτιστη αξιοποίηση των υλικοτεχνικών τους υποδομών αλλά και των οργανωσιακών τους δυνατοτήτων. Ως εκ τούτου κατά την κρίση της επιτροπής το διοικητικό κόστος στην παρούσα προσφορά παρίσταται εύλογο[...]».

15.Επειδή, στο άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων [...]

16.Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 53 παρ. 1 και 2 του ν. 4412/2016: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης ....περιέχουν ιδίως : [...].ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης [...] ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, [...] ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87 [...] ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς [...]

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

17.Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 91 του ν.4412/2016 (με τον τίτλο «λόγοι απόρριψης προσφορών») ότι: «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102. ...». [...].

18. Επειδή, στο άρθρο 2 του α.ν. 539/1945 «Περί χορηγήσεως κανονικών αδειών μετ' αποδοχών», όπως ισχύει, ορίζεται ότι «1.α. Κάθε μισθωτός από την έναρξη της εργασίας του σε υπόχρεη επιχείρηση και μέχρι τη συμπλήρωση δώδεκα (12) μηνών συνεχούς απασχόλησης, δικαιούται να λάβει ποσοστό της ετήσιας κανονικής άδειας με αποδοχές κατ' αναλογία με το χρόνο εργασίας που έχει συμπληρώσει στην ίδια υπόχρεη επιχείρηση. Το ποσοστό αυτό υπολογίζεται με βάση ετήσια άδεια εικοσιτεσσάρων(24) εργάσιμων ημερών ή αν στην επιχείρηση εφαρμόζεται σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, είκοσι (20) εργάσιμων ημερών, χωρίς να υπολογίζεται σε αυτές η ημέρα της εβδομάδας κατά την οποία δεν απασχολούνται οι μισθωτοί λόγω του εφαρμοζόμενου συστήματος εργασίας. β. Ο εργοδότης υποχρεούται μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού έτους, εντός του οποίου προσελήφθη ο μισθωτός να χορηγεί σε αυτόν την παραπάνω αναλογία της κανονικής άδειας. Κατά το δεύτερο ημερολογιακό έτος, ο μισθωτός δικαιούται να λάβει την ετήσια κανονική άδεια με αποδοχές, η οποία αναλογεί στο χρόνο απασχόλησής του στην υπόχρεη επιχείρηση και υπολογίζεται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α'. Η άδεια αυτή επαυξάνεται κατά μία (1) εργάσιμη ημέρα για κάθε έτος απασχόλησης επιπλέον του πρώτου μέχρι τις είκοσι έξι (26) εργάσιμες ημέρες ή μέχρι και τις είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες αν στην επιχείρηση εφαρμόζεται σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας. Για καθένα από τα επόμενα ημερολογιακά έτη, ο μισθωτός δικαιούται να λάβει από την 1η Ιανουαρίου εκάστου έτους, την κανονική ετήσια άδεια με αποδοχές, η οποία υπολογίζεται

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο. Η ετήσια άδεια με αποδοχές, καθώς και το επίδομα αδειας, εκτός από τις διατάξεις του νόμου αυτού διέπονται και από τις λοιπές συναφείς διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.».

19. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 48 «Μειώσεις εισφορών εργοδότη – εργαζομένου» του Ν.4670/2020 ορίζεται ότι:«Από την 1η Ιουνίου 2020 στις περιπτώσεις πλήρους απασχόλησης οι ασφαλιστικές εισφορές των μισθωτών μειώνονται κατά 0,90 ποσοστιαίες μονάδες ως ακολούθως:1. Κατά 0,75 ποσοστιαίες μονάδες (πμ) των ασφαλιστρων υπέρ κλάδου ανεργίας. Η μείωση επιμερίζεται κατά 0,48 πμ στο ασφάλιστρο του εργοδότη και κατά 0,27 πμ στο ασφάλιστρο του εργαζομένου. Το συνολικό ασφάλιστρο υπέρ ανεργίας διαμορφώνεται σε 4,25 % και κατανέμεται 2,69 % στον εργοδότη και 1,56 % στον εργαζόμενο.2. Κατά 0,15 ποσοστιαίες μονάδες (πμ) των ασφαλιστρων υπέρ του Ενιαίου Λογαριασμού για την εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών (ΕΛΕΚΠ) του άρθρου 34 παρ. 4 περίπτωση β΄ του ν. 4144/2013 (Α΄ 88), η οποία μειώνεται από την εισφορά που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1, περίπτωση β΄, εδάφιο α΄ του ν.δ. 2963/1954 (Α΄ 195), και αφορά αποκλειστικά ασφάλιστρο του εργαζόμενου. Το αντίστοιχο ασφάλιστρο του εργαζομένου υπέρ ΕΛΕΚΠ διαμορφώνεται σε 1,20 % και κατανέμεται 0,85 % υπέρ πρώην ΟΕΚ (ν.δ. 2963/1954) και 0,35% υπέρ πρώην ΟΕΕ (ν. 678/1977, Α΄ 246 και άρθρο 7 του ν. 3144/2003, Α΄ 111)».

19. Επειδή, με τη διάταξη του άρθρου 31 του Ν. 4756/2020 επήλθε έτι περαιτέρω μείωση των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών, με έναρξη ισχύος από την 1η/1/2021. Συγκεκριμένα με την εν λόγω διάταξη προβλέφθηκαν τα εξής:«Μείωση ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη-εργαζομένου 1. Από την 1η Ιανουαρίου 2021 οι ασφαλιστικές εισφορές των μισθωτών εργαζομένων σε φορείς εκτός δημόσιων υπηρεσιών, αποκεντρωμένων διοικήσεων, ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού και νομικών προσώπων αυτών, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου εντός Γενικής Κυβέρνησης, μειώνονται κατά τρεις (3) ποσοστιαίες μονάδες από το ύψος που είχε διαμορφωθεί την 1η.6.2020, ως ακολούθως:

α) Κατά 1,85 ποσοστιαίες μονάδες (πμ) των ασφαλιστρων υπέρ κλάδου ανεργίας. Η μείωση επιμερίζεται κατά 1,49 πμ στο ασφάλιστρο του εργοδότη και κατά 0,36 πμ στο ασφάλιστρο του εργαζομένου. Το συνολικό

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

ασφάλιστρο υπέρ ανεργίας διαμορφώνεται σε ποσοστό 2,4 % και κατανέμεται κατά 1,2 % στον εργοδότη και κατά 1,2 % στον εργαζόμενο.

β) Κατά 0,30 ποσοστιαίες μονάδες (πμ) των ασφαλίστρων υπέρ του Ενιαίου Λογαριασμού για την εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών (Ε.Λ.Ε.Κ.Π.) της περ. α` της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013 (Α` 88), η οποία μειώνεται κατά 0,12 πμ από την εργοδοτική εισφορά υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας (Ε.Κ.Λ.Α.), σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 2224/1994 (Α` 122) και κατά 0,18 πμ από την εργοδοτική εισφορά υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε.), σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2224/1994 . Το συνολικό ασφάλιστρο της περ. α` της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013 διαμορφώνεται σε 0,16 % και κατανέμεται ως εξής:

βα) Εργοδοτική εισφορά 0,06 % υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε.), σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2224/1994 .

ββ) Εισφορά εργαζομένου 0,10 % υπέρ του Ειδικού Κοινού Λογαριασμού Ανεργίας (Ε.Κ.Λ.Α.), σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 2224/1994

γ) Κατά 0,85 ποσοστιαίες μονάδες (πμ) των ασφαλίστρων υπέρ του Ενιαίου Λογαριασμού για την εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών (Ε.Λ.Ε.Κ.Π) της περ. β` της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013 , η οποία μειώνεται από την εισφορά που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της περ. β` της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν.δ. 2963/1954 (Α` 195), και αφορά αποκλειστικά ασφάλιστρο του εργαζόμενου. Το αντίστοιχο ασφάλιστρο του εργαζομένου υπέρ Ε.Λ.Ε.Κ.Π διαμορφώνεται σε ποσοστό 0,35 % και αφορά ασφάλιστρο υπέρ πρώην ΟΕΕ (ν. 678/1977 , Α` 246 και άρθρο 7 του ν. 3144/2003 , Α` 111)

20. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 68 Ν. 3863/2010: «Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών «1. Η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή, δηλαδή το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες διατάξεις, η οποία (αρχή) αναθέτει απευθείας ή προκηρύσσει διαγωνισμό για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, υποχρεούται να ζητά από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής: α) Τον αριθμό

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο, β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας, γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι, δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων, ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά, στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων. Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, υποχρεούνται να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι.

21. Επειδή, σύμφωνα με τη διακήρυξη: [...]

Στη σελ. 29 της Διακήρυξης ορίζονται τα εξής όσον αφορά την οικονομική προσφορά: «Α. Τιμές Η τιμή των παρεχόμενων υπηρεσιών θα δίνεται σε ευρώ (€) για κάθε Τμήμα χωριστά. Επισημαίνεται ότι, στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος οι συμμετέχοντες θα συμπληρώσουν την προσφερόμενη τιμή πλέον ΦΠΑ για το σύνολο των μηνών (χωρίς το δικαίωμα προαίρεσης) για κάθε Τμήμα (βλέπε Πίνακα 2 Οικονομικής Προσφοράς Παραρτήματος II). Καθώς η οικονομική προσφορά δεν έχει αποτυπωθεί στο σύστημα αναλυτικά, ο προσφέρων θα επισυνάψει στον (υπο)φάκελο “οικονομική προσφορά” την ηλεκτρονική οικονομική προσφορά του ψηφιακά υπογεγραμμένη και τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία σε μορφή pdf (σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος II της παρούσας). Στην τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις ως και κάθε άλλη επιβάρυνση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, μεταξύ των οποίων και το ποσοστό 8% προκαταβολής φόρου εισοδήματος του ν.4172/2013, για την παρεχόμενη υπηρεσία, στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ’ αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%. Επισημαίνεται ότι το εκάστοτε ποσοστό Φ.Π.Α. επί τοις εκατό, της ανωτέρω τιμής θα υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα.».

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

[...] στο άρθρο 2.2.3 Λόγοι αποκλεισμού της Διακήρυξης προβλέπεται ότι: «Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό) οικονομικός φορέας, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (εάν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (εάν πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους λόγους:...

2.2.3.2. Στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) εάν η αναθέτουσα αρχή γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και

β) όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Αν ο οικονομικός φορέας είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση. Δε θεωρείται ότι έχουν αθετηθεί οι υποχρεώσεις των περ. (α) και (β) εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή, οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό ερώτημα του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ), του άρθρου 79 του Ν.4412/16, ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του. Δεν αποκλείεται ο οικονομικός φορέας, όταν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους, στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού διακανονισμού.

[...]

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

Στο άρθρο 2.2.9.1 Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών προβλέπεται ότι: «Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους, ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα Ι το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος 1 (στην ηλεκτρονική υπηρεσία PromitheusESPDint (<https://espdint.eprocurement.gov.gr/>) (βλέπε και κατευθυντήρια Οδηγία 23 ΕΑΑΔΗΣΥ).».

[...]στο άρθρο 2.4.2. Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών της Διακήρυξης προβλέπεται: «Για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της Υ.Α. 56902/215 “Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ)» (ΦΕΚ Β 1924/02.06.2017) και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας την διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 της ίδιας Υ.Α....

[...]Επίσης, στο άρθρο 5.1.2. προβλέπεται: «5.1.2. Τον Ανάδοχο βαρύνουν οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για την παροχή της υπηρεσίας στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Ιδίως βαρύνεται με τις ακόλουθες κρατήσεις:

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

α) Κράτηση 0,07% η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης Υπέρ της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (άρθρο 4 ν.4013/2011 όπως ισχύει).

β) Κράτηση 0,06% η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης υπέρ της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) (αρ.350 παρ.3 ν.4412/2016 όπως ισχύει και ΚΥΑ αρ.1191, ΦΕΚ 969B/22-3-17).

Οι υπερ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και επ'αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%.

Με κάθε πληρωμή θα γίνεται η προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία παρακράτηση φόρου εισοδήματος αξίας 8% επί του καθαρού ποσού.».

[...] στη διακήρυξη (σελ. 58) ορίζεται ότι «Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καταθέτει κάθε μήνα και συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα μεταξύ 25ης - 30ης ημέρας στην Υπηρεσία της Αναθέτουσας Αρχής που τηρείται η σύμβαση, κατάσταση προσωπικού που θα εργασθεί τον επόμενο μήνα.».

22.Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007, 19/2005, 31/2003, ΣΤΕ Ε.Α. 523/2010), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007, IV Τμήμα ΕΛΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000). Ως εκ τούτου, προσφορές που δεν πληρούν τις ανωτέρω απαιτήσεις, καθίστανται απορριπτέες, ακόμη και στις περιπτώσεις που η διακήρυξη δεν αναφέρει ρητά (κατά μείζονα δε λόγο, όταν ορίζει) ότι οι εν λόγω απαιτήσεις τάσσονται επί ποινή αποκλεισμού (ΕΑ ΣΤΕ 79/ 2009, πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 26/2007 κ.ά.). Τα παραπάνω προκύπτουν και από την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλει την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης και την κρίση επί των προδιαγραφών και προσκομιζόμενων δικαιολογητικών κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 Siac Construcrtion Ltd, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54), καθώς οι προσφορές τους θα αξιολογηθούν στα επόμενα στάδια επί τη βάση των όσων δήλωσαν, προσκόμισαν και εν τέλει ίσχυαν κατά τον ως άνω κρίσιμο χρόνο (ήτοι αυτόν της ολοκλήρωσης χρόνου υποβολής προσφορών).

23. Επειδή, είναι θεμιτός και σύμφωνος με την αρχή της τυπικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ο αποκλεισμός υποψηφίου λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τα σχετικά με τη διαδικασία έγγραφα και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία εφόσον είναι σαφής (βλ. εξ αντιδιαστολής Απόφαση Pizzo Pizzo, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51).

24. Επειδή η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ. C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL, σκ. 25 και C-599/10, SAG ELV Slovenko κλπ, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ. C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL, σκ. 27). Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο σε περίπτωση ενδεχόμενου αποκλεισμού από τη διαδικασία (C27/15, Pizzo Pizzo, ECLI:C:2016:404, σκ. 42).

25. Επειδή η αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει γενικά τη διενέργεια των διαγωνισμών (βλ. ΣΤΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 111/2006, 597/2007 κ. ά.) εξυπηρετεί τις ανάγκες της διαφάνειας, της αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς εξέτασης και αξιολόγησής τους (Δ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2017, σελ. 195 επ.). Σύμφωνα, δε, με την εν λόγω αρχή, δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή απόρριψης της προσφοράς.

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

26. Επειδή, στις διακηρύξεις των δημοσίων διαγωνισμών για παροχή υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης ζητείται από τους προσφέροντες, επί ποινή αποκλεισμού, να υπολογίσουν στις προσφορές τους εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλωσίμων, και του εργολαβικού τους κέρδους, που αποσκοπεί στην αναλυτική περιγραφή του κόστους παροχής των υπηρεσιών, ούτως ώστε να καθίσταται ελέγξιμο το ύψος της οικονομικής προσφοράς σε σχέση με το αντικείμενο της υπηρεσίας (ΕλΣυν Τμ. VI 2092/2011). Συνακολούθως, οι εταιρίες παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στην προσφορά τους, κατά την ρητώς εκπεφρασμένη -με τις διατάξεις του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 -βούληση του νομοθέτη, πρέπει να υπολογίζουν εύλογο (και κατά συνεκδοχή) ελέγξιμο από τις αναθέτουσες αρχές – με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής και τις παρεχόμενες από τις προσφέρουσες εταιρίες εξηγήσεις - ποσοστό διοικητικού κόστους, κόστους αναλωσίμων και εργολαβικού κέρδους (ΣτΕ 198/2013, ΔΕΘ 344/2012, ΕλΣυνΤμ. VI 150/2014).

27. Περαιτέρω, όπως έχει κριθεί και από το Ελεγκτικό Συνέδριο, η υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, εφόσον δεν αιτιολογείται επαρκώς, νοθεύει τον ανταγωνισμό και πλήττει την αρχή της ισότητας των συμμετεχόντων στους δημόσιους διαγωνισμούς, καθώς με τον τρόπο αυτό αποκλείονται οι λοιποί συμμετέχοντες κατά το στάδιο της οικονομικής αξιολόγησης από τον διαγωνιζόμενο εκείνον, ο οποίος προσφέρει τις υπηρεσίες του αντί ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος, αναφορικά με τα κρατούντα στην αγορά για το οικείο είδος υπηρεσιών. Επίσης, η υποβολή της προσφοράς αυτής δύναται να πλήξει και το δημόσιο συμφέρον, στο μέτρο που ο ανάδοχος που έχει υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και έχει επιτύχει την υπέρ αυτού κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού, ενδέχεται, κατά λογική ακολουθία, να επιχειρήσει κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών να καλύψει τη ζημία που υφίσταται λόγω του ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος που λαμβάνει, με μείωση της ποιότητας ή και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (βλ. πράξη 240/2007 VI Τμ. Ε.Σ.).

28. Εξάλλου, ναι μεν η αναθέτουσα αρχή έχει καταρχήν διακριτική ευχέρεια να εκτιμήσει τον ασυνήθιστα χαμηλό χαρακτήρα του διοικητικού κόστους, ωστόσο κατά πάγια νομολογία η σχετική κρίση του αναθέτοντος φορέα υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο ως προς το αν υφίσταται κακή

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

χρήση/υπέρβαση της διακριτικής ευχέρειας (βλ. ΑΕΠΠ 349/2021, 336/2018, ΔΕφ Αθ 87/2019, ΣΤΕ 3439/2014, Ε.Α. 220/2017, 236/2015, 108/2014, 328, 198, 187/2013 κ.α.). Έτσι, η ανωτέρω διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής δεν είναι ανέλεγκτη, αλλά υπάγεται στον έλεγχο της Α.Ε.Π.Π. ως προς την εκ μέρους της τήρηση των όρων διεξαγωγής και των ληπτέων υπόψη στοιχείων, που η οικεία διάταξη, ως και η γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης, καθιερώνουν για τη σχετική αξιολογική διαδικασία και την τυχόν υπέρβαση των άκρων ορίων της (ΔΕφΑθ Ασφ. 312/2015, ΕλΣυν Τμ. VI 2090, 584/2011, 1382, 2653, 3016/2012, 950/2014, 2998/2014, 157/2016 κλπ). Ο προσδιορισμός των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας καθορίζεται: α) από το λογικό, κατά την κοινή πείρα και αντίληψη, περιεχόμενο της αόριστης αξιολογικής έννοιας σε συνδυασμό με την ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης περίπτωσης σε συνδυασμό προς τον επιδιωκόμενο από τον κανόνα αυτό σκοπό δημοσίου συμφέροντος, β) από την ισότητα κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας, δηλαδή, την ίση κρίση ομοειδών νομικών και πραγματικών καταστάσεων γ) από την αρχή της χρηστής διοίκησης και δ) από την αρχή της αναλογικότητας ή της αναλογίας, σύμφωνα με την οποία το επαχθές μέτρο που επιβάλλεται στον διοικούμενο με τη διοικητική πράξη πρέπει να είναι αναγκαίο, πρόσφορο και ανάλογο προς το εξυπηρετούμενο δημόσιο συμφέρον ή ιδιωτικό προστατευόμενο συμφέρον στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο νόμος (βλ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 514). (πρβλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 336/2018).

29.Επειδή, αναφορικά με τον πρώτο λόγο της προσφυγής, με τον οποίο ο προσφεύγων στρέφεται κατά της απόρριψης της προσφοράς του σημειώνονται τα ακόλουθα: στον όρο 1.3 της διακήρυξης προβλέπεται ότι ο διαγωνισμός υποδιαιρείται σε δεκαοκτώ Τμήματα και αναφέρεται η διάρκεια της σύμβασης καθώς και ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός έκαστου Τμήματος. Περαιτέρω, στο Παράρτημα ΙΙ της διακήρυξης, όπου περιγράφεται αναλυτικά το αντικείμενο του διαγωνισμού, παρατίθενται πίνακες για όλα τα Τμήματα στους οποίους αναγράφονται, μεταξύ άλλων, η συχνότητα καθαρισμού, οι απαιτούμενες συνολικές ώρες καθαρισμού καθώς και η μηνιαία εκτιμώμενη δαπάνη. Επομένως, αβασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων ότι η αναθέτουσα αρχή προσδιόρισε το εργατικό κόστος το πρώτον μετά την αποσφράγιση των προσφορών, δοθέντος ότι, καταρχάς, ο αναφερόμενος στη διακήρυξη

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

προϋπολογισμός έκαστου Τμήματος συντίθεται κυρίως από τη δαπάνη που θα προκύψει λόγω τήρησης από τον ανάδοχο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εργατική και κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία, ενώ το γεγονός ότι η εκτίμηση της αναθέτουσας αρχής ως προς την εργατική δαπάνη έκαστου Τμήματος περιλαμβάνεται στην αξιολόγηση των προσφορών προδήλως δεν συνεπάγεται ότι τα σχετικά ποσά διαμορφώθηκαν για πρώτη φορά κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα.

30. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο προσφεύγων δηλώνει στην οικονομική του προσφορά το συνολικό εργατικό κόστος. Κατόπιν δε κλήσης του προς παροχή διευκρινίσεων σχετικά με την ανάλυση της οικονομικής του προσφοράς, η προσφορά του προσφεύγοντος απορρίφθηκε διότι υπολείπεται της ελάχιστης νόμιμης εργατικής δαπάνης, η οποία, ως έχει εκτιμηθεί από την αναθέτουσα αρχή, ανέρχεται σε 84.081,06€ για το εν λόγω Τμήμα, δίχως να αναφέρονται στην προσβαλλόμενη ειδικότερες πλημμέλειες της προσφοράς του προσφεύγοντος. Ωστόσο, ως βασίμως προβάλλει ο προσφεύγων, το προϋπολογισθέν από την αναθέτουσα αρχή ποσό που αντιστοιχεί στο εργατικό κόστος για το Τμήμα 1 του διαγωνισμού διαμορφώθηκε καταρχάς επί της παραδοχής ότι ο ανάδοχος θα απασχολεί καθ' όλη τη διάρκεια σύμβασης τους ίδιους εργαζομένους. Ουδόλως, όμως τίθεται σχετική απαίτηση στους όρους της διακήρυξης και δη επί ποινή αποκλεισμού, και άρα νομίμως ο διαγωνιζόμενος δύναται να επιλέξει να χρησιμοποιήσει εργαζομένους με συμβάσεις απασχόλησης ορισμένου χρόνου. Ως εκ τούτου, το ποσό που η αναθέτουσα αρχή έχει υπολογίσει ως ελάχιστο νόμιμο εργατικό κόστος για το Τμήμα 1 του διαγωνισμού και αποτέλεσε τη βάση απόρριψης της προσφοράς του προσφεύγοντος είναι εσφαλμένο και μη νόμιμο διότι ερείδεται επί της μη προβλεπόμενης στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού προϋπόθεσης απασχόλησης των ίδιων εργαζομένων κατά τη διάρκεια της σύμβασης. Συνεπώς ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

31. Επειδή, αναφορικά με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής με τον οποίο ο προσφεύγων στρέφεται κατά της αποδοχής της προσφοράς της εταιρείας ..... (προσωρινής αναδόχου) στο τμήμα 9 του διαγωνισμού σημειώνονται τα ακόλουθα:

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

-Επί του ισχυρισμού του προσφεύγοντος ότι η προσφορά της ως άνω εταιρείας τυγχάνει απορριπτέα ενόψει της αρνητικής απάντησης που έδωσε στο ΕΕΕΣ της στο ερώτημα εάν είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, γίνονται δεκτά τα εξής : Από το ΕΕΕΣ της εταιρείας ..... προκύπτουν οι εξής απαντήσεις : α) στο Μέρος II, πεδίο Α, απάντησε «ΟΧΙ» στο ερώτημα εάν είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό, β) στο ίδιο μέρος του ΕΕΕΣ, απάντησε «ΟΧΙ» στο αμέσως επόμενο ερώτημα, εάν είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα την αναθέτουσα αρχή να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν, γ) στο Μέρος III, πεδίο Β σχετικά με την συνδρομή λόγων αποκλεισμού, απάντησε «ΟΧΙ» στο ερώτημα εάν έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή φόρων, τόσο στην χώρα στην οποία είναι εγγεγραμμένος όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης και δ) στο Μέρος III, πεδίο Β σχετικά με την συνδρομή λόγων αποκλεισμού, απάντησε «ΟΧΙ» στο ερώτημα εάν έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, τόσο στην χώρα στην οποία είναι εγγεγραμμένος όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης. Ειδικά σε σχέση με το πρώτο ερώτημα που τίθεται, δηλαδή με το ερώτημα εάν ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων φορέων, αυτό εμπεριέχεται στα προδιατυπωμένα ερωτήματα του ΕΕΕΣ στις περιπτώσεις που οι δημοπρατούμενοι διαγωνισμοί αφορούν στην σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων. Και τούτο διότι στο συγκεκριμένο ερώτημα συμπληρώνουν την απάντηση «ΝΑΙ» οι ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις οι οποίες είτε, κατά το μεταβατικό διάστημα διατήρησης της ισχύος του Μ.Ε.ΕΠ. δυνάμει της διάταξης του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019, είναι εγγεγραμμένες σε αυτό και διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, τα οποία από κοινού συνιστούν για το μεταβατικό αυτό διάστημα τον εθνικό επίσημο κατάλογο κατά την έννοια του άρθρου 83 του ν. 4412/2016, είτε, από την έναρξη ισχύος του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. με το π.δ. 71/2019 (το ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. αντικαθιστά το ΜΕ.Ε.Π.), είναι εγγεγραμμένες σε αυτό, το οποίο

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

πλέον συνιστά τον επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων του άρθρου 83 του ν. 4412/2016 (άρθρο 40 του π.δ. 71/2019), όσον αφορά τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής κατά τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης δημοσίων έργων. Όμως, δοθέντος ότι, εν προκειμένω δεν πρόκειται για σύμβαση έργου και ο ως άνω οικονομικός φορέας δεν ήταν υποχρεωμένος να είναι εγγεγραμμένος στο ΜΕ.Ε.Π. -και συνεπώς ούτε σε τυχόν άλλο αντίστοιχο μητρώο που αντικαθιστά το ΜΕ.Ε.Π.- δεν έπρεπε να απαντήσει στο συγκεκριμένο ερώτημα. Περαιτέρω, όπως σαφώς προκύπτει από το έντυπο του ΕΕΕΣ που έχει αναρτηθεί στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ προς χρήση στον συγκεκριμένο διαγωνισμό, μετά το ως άνω ερώτημα ακολουθούν πέντε υποερωτήματα ως εξής : «α) Αναφέρετε την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, κατά περίπτωση, β) Εάν το πιστοποιητικό εγγραφής ή η πιστοποίηση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε, γ) Αναφέρετε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και κατά περίπτωση, την κατάταξη στον επίσημο κατάλογο, δ) Η εγγραφή ή η πιστοποίηση καλύπτει όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής; και ε) Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;». Από το περιεχόμενο των ανωτέρω υποερωτημάτων και μόνον φαίνεται πως σκοπός είναι να εξειδικευθεί η κατ'αρχήν θετική απάντηση του οικονομικού φορέα στο ερώτημα εάν είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, και συνεπώς τα υποερωτήματα αυτά καλούνται να απαντήσουν μόνον οι οικονομικοί φορείς που κατ'αρχήν απαντούν θετικά στο επίμαχο κεντρικό ερώτημα (βλ. και Κατευθυντήρια Οδηγία 23/2018 ΕΑΑΔΗΣΥ). Αντιθέτως, στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας απαντήσει «ΟΧΙ» στην ερώτηση εάν είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, δεν χρειάζεται να δώσει καμία περαιτέρω απάντηση στα ως άνω υποερωτήματα, τα οποία σε αυτήν την περίπτωση δεν έχουν κανένα νόημα. Δοθέντος δε ότι, όπως αναλυτικά εκτέθηκε παραπάνω, ο οικονομικός φορέας δεν όφειλε να είναι

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

εγγεγραμμένος στο Μ.Ε.ΕΠ. (ή άλλο αντίστοιχο μητρώο) και συνεπώς ορθώς απάντησε «ΟΧΙ» στο σχετικό ερώτημα, δεν όφειλε να δώσει καμία απολύτως απάντηση και στο υποερώτημα εάν θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων. Άλλωστε, κρίσιμα σχετικά με την διαπίστωση μη συνδρομής των συγκεκριμένων λόγων αποκλεισμού, κατά το παρόν στάδιο της προαπόδειξης, είναι τα δύο ερωτήματα που τίθενται στο Μέρος ΙΙΙ, πεδίο Β του ΕΕΕΣ σχετικά με το εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά στην καταβολή φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, τόσο στην χώρα στην οποία είναι εγγεγραμμένος όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης, στα οποία ο οικονομικός φορέας απάντησε «ΟΧΙ», χωρίς να υποχρεούται προαποδεικτικά να προσκομίσει κανένα άλλο αποδεικτικό έγγραφο προς τούτο. Ενόψει των παραπάνω, αβάσιμα προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι ο οικονομικός φορέας ..... πρέπει να αποκλειστεί λόγω της αρνητικής απάντησης που έδωσε στο ως άνω ερώτημα.

- Επί του ισχυρισμού του προσφεύγοντος ότι η προσφορά της εταιρείας ..... τυγχάνει απορριπτέα καθώς έχει η τελευταία έχει υπολογίσει τις ασφαλιστικές εισφορές για όλα τα τμήματα του διαγωνισμού και για τα τρία έτη της σύμβασης με βάση ποσοστό 24,68%, δηλαδή με βάση το μειωμένο ποσοστό εισφορών για εργαζομένους με βαρέα ένσημα που κανονικά ισχύει μόνο για το έτος 2021, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Επειδή, από το ισχύον κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, δεν ρυθμίζεται το ύψος του ποσοστού των ασφαλιστικών εισφορών κατά τα έτη 2022 και 2023, ενώ προδήλως ουδείς δύναται να προκαταβάλει τον κανονιστικό νομοθέτη ως προς τον καθορισμό του ύψους του ποσοστού των ασφαλιστικών εισφορών κατά το ως άνω χρονικό διάστημα. Ως εκ τούτου, δεν δύναται λογικώς να υποστηριχθεί ότι κατά τα έτη 2022 και 2023 το ύψος του ποσοστού των ασφαλιστικών εισφορών θα ανέρχεται μετά βεβαιότητας σε 24,81%, ως αβασίμως συνάγει ο προσφεύγων. Περαιτέρω, η διακήρυξη δεν περιλαμβάνει καμία ρύθμιση ως προς το ζήτημα του ύψους του ποσοστού των ασφαλιστικών εισφορών. Συνεπώς, δοθέντος ότι το αντικείμενο της σύμβασης καταλαμβάνει και τα έτη 2022 και 2023, συντρέχει εν προκειμένω ασάφεια του κανονιστικού πλαισίου

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

του διαγωνισμού ως προς τον υπολογισμό του ύψους των ασφαλιστικών εισφορών κατά τα εν λόγω έτη, η οποία δεν μπορεί να οδηγήσει σε αποκλεισμό διαγωνιζόμενου, διότι τυχόν ασάφειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων (βλ. ad hoc ΑΕΠΠ 616/2021).

Επειδή, ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο ανωτέρω οικονομικός φορέας υπολόγισε στην οικονομική του προσφορά για το Τμήμα 1 του διαγωνισμού τις εργοδοτικές εισφορές για όλο το συμβατικό διάστημα με μειωμένο ποσοστό. Επομένως, ενόψει της προεκτεθείσας ασάφειας του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού ως προς το ζήτημα του ύψους του ποσοστού των ασφαλιστικών εισφορών, δεν δύναται να υποστηριχθεί βασίμως ότι ο εκ μέρους του υπολογισμός στην οικονομική του προσφορά των ασφαλιστικών εισφορών κατά τα έτη 2022 και 2023 με μειωμένο ποσοστό είχε ως αποτέλεσμα η οικονομική της προσφορά να υπολείπεται του νόμιμου εργατικού κόστους και άρα δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού ερειδόμενος σε παράβαση της ισχύουσας εργατικής νομοθεσίας. Επομένως, ο σχετικός λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Κατά την ειδική γνώμη του Μέλους Χ. Ζαράρη πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

-Επί του ισχυρισμού του προσφεύγοντος για την υποβολή εκ μέρους της εταιρείας ..... ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς καθώς δεν έχει υπολογίσει εύλογο ποσό διοικητικού κόστους, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Επειδή, ο ανωτέρω ισχυρισμός του προσφεύγοντος αναλύεται αποκλειστικά και μόνο για το τμήμα 1 του διαγωνισμού ενώ για το τμήμα 9 που εδώ εξετάζεται ουδέν αναφέρεται παρά μόνο γενικώς και αορίστως ότι το ποσό των 17 ευρώ που δήλωσε ο ως άνω οικονομικός φορέας είναι «εξόφθαλμα» χαμηλό χωρίς τούτο να εξειδικεύεται και αναλύεται περαιτέρω. Συνεπώς ο υπό κρίση λόγος της προσφυγής είναι απορριπτός προεχόντως ως αόριστος και σε κάθε περίπτωση σημειώνεται ότι η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις ειδικώς αιτιολογεί τους λόγους που θεωρεί το συγκεκριμένο ποσό ως εύλογο.

32. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η προσφυγή και ν'απορριφθεί η ασκηθείσα παρέμβαση.

Αριθμός Απόφασης : 1450/2021

33. Επειδή, κατόπιν της προηγούμενης σκέψης και όσων εκτέθηκαν υπό σκέψη 1 πρέπει να επιστραφεί στον προσφεύγοντα το καταβληθέν ποσό του παραβόλου.

Για τους λόγους αυτούς.

Δέχεται εν μέρει την προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ακυρώνει την προσβαλλομένη κατά το σκεπτικό.

Διατάσσει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 20-08-2021 και εκδόθηκε στις 06.09.2021 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΑΡΑΡΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΛΕΠΙΔΑ